

bûn-jī chóan su-chhut hē-thóng hoat-im mā chin bē chū-jiān. Kî-sít chiàu tîng-kî teh gián-kiù Tai-gí gí-im ê Chheng-hôa Kang Kàu-siū kap Tióng-keⁿ Lī Kàu-siū ê kór-kè, lán kok-lāi ê ki-sút í-keng chin sék-chhiú lah, nā ē-tàng tâu-jip Sin-tâi-phiò 2,000 bān ê gián-kiù keng-hùi, Hō-ló-oe Tai-gí ê bûn-jī chóan su-chhut hē-thóng tō ē-tàng kap MicroSoft ê Bók-lân hē-thóng ū kāng-khóan ê phín-chit. M̄-chai TGI Gí-giân-só á-sī Chu-sìn-só, kám-thang tui in kúi-nā-ek ê keng-hùi lāi-té poah chhut-lâi 2,000 bān, thang lâi chò chit-hāng ū ì-gī, jī-chhiáⁿ mā ū pit-iàu ê chhiúⁿ-kiù Tai-ôan bó-gí ê gián-kiù?

(Tù-chia sī Tai-tāi Chu-sìn Kang-têng Gián-kiù-só ê kàu-siū. Chit phiⁿ bûn-chiuⁿ iû Lô Éng-hong chóan-siá chò Tai-bûn.)

Bó-gí Tōa-pór-ôan

Koeh Bûn-kheng

● Lâi! Lâi! Lâi! Khòaⁿ! Khòaⁿ! Khòaⁿ! Kín-lâi kín-khòaⁿ, bân-lâi kiám khòaⁿ chit-pòaⁿ. Ū bé to-siā, bô bé kám-siā. Ū kah-ì..ê hoah siaⁿ, bô kah-ì..ê piⁿ..á kha. Kin-á-jit lâi kàu kùi pó-tē, seng-lâi siâu-kài góan sió-bē, i miâ kiò ï-kun, seⁿ súi kór-chui ū lâng-iân, chhin-chhiat tâi-hong bô lâng hiâm, kin-nî 20 hòe, iâh bô siūⁿ beh chhut-kè. Sió-bē--ah, kín-lâi kā lán ê hiong-chhin mñg-an, say *Hello!*

● ï-kun: Tai-ke hó, góan sī ï-kun, chit-ê só-chai hó kí koh hó chhōe, lâng-kheh móa-móa chiah-nih chē, ng-bâng tōa-ko, tōa-ché, sió-tí, sió-bē mài hiâm góan pháiⁿ sèng-tē, tâi-ke í-á giâ lâi chē, lán chò-tin lâi tâm-thiⁿ koh soat-tē.

● Kóng liáu ū kàu hó, ū kàu chán, chiok-hok tâi-ke ū châi-sán. Góan lâi chia m̄-sī beh phah kûn-thâu bē kô-iòh, mā m̄-sī

beh lâi thui-siau “蠻牛”, koh khah m̄-sī beh kiò tâi-ke thng “khò” châu--chit-ē. Kóng kàu chia, tâi-ke it-têng kám-kak chin kî-kòai, chit-ê lâng sîn-keng tōa-sè-tiâu, sioh-tôh sioh-tôh tòng bōe-tiâu, phah sí-kat koh o-peh chhiâu. M̄-sī, m̄-sī, lín lóng kā góa gō-höe lah! He sī kin-á-jit chhut-mñg ê sî-chün, góan sai-hü ū kau-tai. I bat lâi kùi pó-tē, kóng lán chia ê pêng-iú sī kài khó-ài. Sit-chai ū kàu kha, m̄-tiāⁿ òe-hiáu iōng tiān-náu siá Chhun-liân, mā òe iōng chhit-jî-á liâm sì-kù-liân, koh òe thiàu “Un-lút chhau”, liân “Î-chia” kiam bē “Mài-tâng-lâu”. Sit-chai ū kàu gâu, kiò góan chin-sim kah lín poah kám-chêng, nā bô, chiâh khui châi gán-chêng. ï-kun, lí lâi kā hiong-chhin soat-bêng--chit--ê, sī án-choáⁿ òe chiâh khui châi gán-chêng neh!

● ï-kun: Sī--tih! Lâng kóng m̄-bat hòe chhiáⁿ lâng khòaⁿ, m̄-bat lâng sî chit-pòaⁿ, giâ-thâu chhìn-chhái khòaⁿ, mā chai chia ê lâng bōe sî chòaⁿ. Hong-súi hó, óa soaⁿ-phiâⁿ, bōe tōa kôaⁿ, âu-tai kiáⁿ-sun it-têng hó seⁿ- thòaⁿ.

● Lâng kóng, thiaⁿ bô chhùi tōa hù-kùi, nā thiaⁿ góan sió-bē ê chhùi, pó-chèng hō lí hó chhóan-khùi. Góan sai-hü ū kau-thâi chit-ê bûn-tê, kiò góan lâi chhéng-kàu lín ták-ê. Sûi-jiân góan sī chit-ê hân-bân pñg-tháng koh siâu-siūⁿ beh chò Chóng-thóng ê kór-i lâng, m̄-kú sai-hü kau-tai ê bûn-tê, mā m̄ kâⁿ lâi pàng bōe-kî--tit. Kóng kui-po kóng kah chhùi-kak chhân pho, kóng kah o-jîn tîng pêh-jîn, chhèng-chí khòaⁿ chò sī thô-tâu-jîn. Tàu-té góan sai-hü sī kau-tai sîm-mih bûn-tê neh? Nâ kóng tiôh chit-ê bûn-tê, chin-chiâⁿ sī ū kë-tát, koh m̄-bián lín chhut-lát, chí-iàu hó-hó kí, tui lín ê bî-lâi chhât-tùi sī chit-chióng hok-khì. Hok-khì lah!

Góan sai-hü kóng, Kok-üi pêng-iú ah! Lín kóng Tai-gí kâⁿ ê thong? Bōe thong bô

iàu-kín, lâi chiāh chit-kòan “Bó-gí tōa-pó-ōan”, chòat-tùi koh khah ài lán Tai-ōan. Chit-kòan chheⁿ-mê..ê chiāh--lòh--khì má-siōng kng--khì (kng--khì); pái-kha..ê chiāh--lóh--khì má-siōng kiâⁿ--khì (kiâⁿ--khì); ún-ku..ê chiāh--lòh--khì má-siōng tit--khì (tit--khì). Chiāh liáu hō lí cheng-khì-sîn cháp-chiok, óh Tai-gí ū khùi-lát òe pá-chiok. Bô chiāh m̄ chai, sūi chiāh sūi chai, chiāh kú chòat-tùi bōe pi-ai, bián hôan-ló òe piàn chò gōng-tōa-tai. Î-kun, lí lâi kā hiong-chhin soat-bêng--chit--é, sī án-chóaⁿ bōe piän chò gōng-tōa-tai neh?

■ Î-kun: Sī--tih! Lâng kóng chheng-chuí bô lâu òe seⁿ thai, ióh-hng chiāh kú òe chhut-sai, thâu-khak chheng-chhéⁿ hun tang-sai, thàn chîⁿ chiū bōe o-péh khai, pát-lâng chiū bōe kā lí tòng chò gōng-tōa-tai lah!

■ Kóng liáu ū kàu hó, lâng kóng chiāh chiú kài m̄ hó, kóng tiòh hun hóe tiòh tòh, kóng tiòh kiáu lâng tiòh khì, kóng tiòh pin-nâng lâng tiòh phùi. Lán nā kóng Tai-gí, tē-it hó, a-má koai-sun kóng-òe bô hôan-ló, thong lâng lóng o-ló. Tē-jī hó, Tai-ōan sī pó-tó, bō-gí bōe sái tó. Tē-saⁿ hó, thâu-khak òe chheng-chhó, chò-koanⁿ m̄ kiaⁿ khó. Tē-sì hó, kiâⁿ lō bōe pòah-tó, khiam chîⁿ lâng bōe thó. Tē-gō hó, sin-kè chhin-chhiūⁿ pō, chiāh thâu-lō sin-súi òe khah hó. Jīn-chin phah-piàⁿ, hō lán ê pē-bú òe chhin-chhiūⁿ bit kiáu thîng, éng-óan kú-kú tîng-tîng. Nā bô, bō-gí nā sit-siaⁿ, lán tiòh chún-pī lâi siu-kiaⁿ. Î-kun, lí lâi kóng--chit--é, án-cháiⁿ chiāh òe bián siu-kiaⁿ neh!

■ Î-kun: Sī-tih! Lâng kóng lâng nā òng, mô-sîn-á m̄ káⁿ lâi chò-lông, lí ê jîn-seng chiū bōe gōng-gōng-gōng. Bó-gí ê tē-ki nā phah hō chāi, chiū m̄ kiaⁿ thóng-phài mûi-thé pàng jiō piän chuí-chai, iát hong chò hong-thai.

■ Chin-chiàⁿ ū iáⁿ neh! Ú kóa lâng hó-lō m̄-kiâⁿ kiâⁿ oan-niá, hó-kiâⁿ m̄-chò chò pháiⁿ-kiáⁿ. Sim-thâu liâh hō tiâⁿ, m̄ kiaⁿ Giâm-ông lâi thó-miā. It-poaⁿ kóng kàu chia, lóng ài chit-kóa phók-á siaⁿ, kór-lé góa kóng chiāh kú koh bōe chhùi-ta. Lín m̄-thang khòⁿ chit-kòan sè-kah kòan-á, ná chhin-chhiūⁿ bô sím-mih, lâng góan chit-kòan chin-chiàⁿ sī téng-káng ū miâ-siaⁿ, e-káng chiāh bōe kiaⁿ, ti-miâ-tō thàng Tang-kiaⁿ. Bat hòe ê lâng lóng mā giâh kui siuⁿ. Giâh--tîng--khì, phòe kún-chúi, chiàu saⁿ-tîng thui. Ài òe kì--tit, chiāh pá saⁿ liáp, m̄-sī chiāh pah-saⁿ liáp oh.

■ Î-kun: Nā chiāh bô kàu, phòe Koai-koai kap thô-tâu, hâu-kó mā sī it-liáp-it, chòat-tùi pó-chèng hó phín-chit.

■ Lí nā hiâm bô bī, iā théng-hó tûn hî tûn bah, tûn hún-chiáu khòng pan-kah. Chāi lí kéng, chāi lí ka, án-cháiⁿ phòe lóng hó chiāh. Ták-ê bé tîng-khì chhì chiāh, sī seng hō lín chhì kiâm-chiáⁿ, m̄-sī beh chhī bô-kiáⁿ. Nā bô-iáⁿ, góa ê taⁿ-á hō lín thiah, góa khaia tiám chia hō lín phah, chòat-tùi bô châu-siám. Kóng chiāh kú, chit-kòan tâu-té ài góa chē, káⁿ tiòh ài chit-chheng, chit-chheng? M-bián! káⁿ tiòh ài gō-pah, gō-pah? M-bián! Chit-kòan sìng lín jī-á-gō, jī-á-gō, nâng-kòan sì-pah-gō, sì-pah-gō. Bé kui siuⁿ phah gō chiat, chit-siuⁿ jī sì kòan, sêng-pún kè nâng-chheng gō bōe hō lín nâng-chheng gō, bé ū tiòh siök ū tiòh, bé bô tiòh sàng pór-iôh. Î-kun, lí lâi kóng--chit--é, beh án-cháiⁿ lâi chiàu-kò sin-thé neh?

■ Î-kun: Kóng tiòh beh chiāh pô, m̄-thang tòng chò beh chiāh khó. Lâng kóng chiāh pá kiâⁿ pah pō, khah iâⁿ khui ióh-phò. Pór-iôh m̄-thang o-péh chiāh, chiāh kú òe piän khit-chiāh. Chí-iàu sin-thé kò hō hó, chiū bián chiāh Ài-hok-hó, seng-óah chiàu khí-kang, chiū bián iōng Ui-ô-kang.

■ Bô-chhò, kui-châng hó-hó. Lâng nā mài

chiāh tāng-kiām, chiū bô lâng ōe khì-hiām. Lâng kóng ū sio-hiuⁿ ū pō-pì, ū chiāh iòh ū kiāⁿ-khì. Lán chit-chūn chhōe kúi ê lâng-kheh lâi chò kiàn-chèng. Thâu chít-ê sī Taiōan-chi-hū Lí Teng-hui, chiāh-tiòh lán ê tōa-pó-ōan, chin-chiàⁿ ū sī-hui, châi-ko pat-táu chhōan hoat-hui, chám-tñg gōa-lâi chèng-kōan sim-hoe khui, ūi-tiòh Taiōan chiàⁿ-miâ it-tit tui, chè-tēng hiàn-hoat sì-kè chhui, tui-hù Tiong-kok m̄ chiāh khui, chiāh ná lāu ná kó-chui.

■ Í-kun: Kóng tiòh A-hui-peh--á, thâu-mo chhùi-chhiu pēh, chò lâng chò sū chheng-chheng pēh-pēh, bô-miâ bô-lî bōe òan-chhoeh, chhiú giäh bâng-sut-á sàu chèng-kheh, kha chhēng thih-ê that àu-kheh, chám iau tû mô siám chai-ē, Taiōan nā sī bô kok-keh, bák-chiu m̄-gōan kheh.

■ Koh lâi kóng góa hit nñg ê hó pêng-iú, tōa-thâu Liân--á kap Sòng-phàn--ê pêng-siōng sī chiāh bô-kàu, sóan-kí o-péh tâu, tâk-kang tiäm hiah chû, thiú, ìn, báu, bák-sat ka-cháu, jit--sî pha liän-táu, më--sî mah-mah-háu, kóng lâi cháp-jī kim-kong-tóng mā bô té cháu, chheⁿ-mê..ê koh siuⁿ khoa-kháu, sàng chò-tui, pháiⁿ siaⁿ-sàu, tò pún-sò koh m̄-gōan sàu. Ah! Sëng ti giäh chàu, sëng kiáⁿ put-hàu, bô sí iā o-àu. Lâng nā bô chiàu thian-lí, thiⁿ chiū bô chiàu kah-chí, chū chok-giát put-khó óah, chin-chiàⁿ sī saⁿ hó ke chit hó, sí hó lah!

■ Í-kun: Kóng kah chit nñg-ê, chhiúⁿ tōa-üi ài sio chiⁿ, chiāh sio chiāh léng chhá chhù-piⁿ, tōa-siaⁿ sè-siaⁿ gâu sio phiⁿ, siàu-siūⁿ chit-jit chhut-thâu-thiⁿ, bô-gî o-hûn tah thiⁿ-chhiⁿ. Ah! Lóng sī chit nñg-ê, Taiōan beh hô-hâi, tiòh ài têng-thâu-siⁿ.

■ Taiōan nā têng-thâu-siⁿ, sè-kài tiòh chhiⁿ-chhiⁿ-chhiⁿ. Kóng tiòh Chhòa-sái góan, bák-chiu kheh-kheh kóng pêh-chhát, m̄ tiāⁿ m̄ chiāh lán ê tōa-pó-ōan, koh káⁿ sim-koⁿ liâh thán-hôaiⁿ, khòaⁿ soe lán

Taiōan. Óng-hùi i sī chiàⁿ-káng ê han-chî-kiáⁿ, chiāh Taiōan bí lim Taiōan chuí tōa-hàn..ê, ūi tiòh lî-ek, sím-mih kong-pêng chèng-gî khng chit-piⁿ, kui sin-khu sí liáu-liáu, kan-taⁿ chhun chit-ki chhùi, kóng tiòh siáu-ōe káu hun chùi, thiaⁿ tiòh hong-siaⁿ o-péh phùi, oai-lí chit-tui tiāⁿ làu-khùi, sí ah ngē chhùi-phe, kah-ì kap chhōan-bîn lâi chò-tùi. Khòaⁿ tiòh i chiū siūⁿ khí o-péh lóng-kun ê hêng-iáⁿ, chin-chiàⁿ sī pàng-phùi kiam chhoah-sái, hah-hì lâu bák-sái, ok-lâng chhut-sì lâi chò pháiⁿ.

■ Kok-lâng chō-giáp kok-lâng taⁿ, thé-keh bái koh m̄ chhēng saⁿ, chò-ok chò-pháiⁿ kiam chhoah-sái, sim-koⁿ lóng-tòk hâi ãu-tâi, hôe-thâu sī hōaⁿ kín hóe-kái, A-mih tò-hút chhì khòaⁿ mäi.

■ M-thang chhùi teh liäm-keng, chhiú teh bong leng, hóe-kái ài ū sêng-sim neh! Sòa--löh-lâi, Taiōan-chi-chú Tân Chúi-píⁿ, i chit-thiap pô-iòh sûi-sî chah tî sin-khu piⁿ, chiāh khó tòng-chò chiāh pô, chhin-chhiúⁿ teh chiāh kiâm-sng-tiⁿ, bô-mê-bô-jit pô kàu saⁿ kiⁿ, bôh-kòai chit-má chhut-thâu-thiⁿ. Siong-sìn Taiōan, kian-chhî kái-kek, té-khòng góa-kháu bô-chêng ê kong-kek, tòng chhèng-chí chò kong-tek. Chhèng siong liáu ãu, sûi chiāh lán ê tōa-pó-ōan, liäm-piⁿ thong hoeh-lô pâi tòk-khì, chiah ōe pêng-an bô tâi-chì. Lâng kóng bô-oan-bô-oat, kiáⁿ-sun bōe chhut-thoat, liân chhèng-chí tú tiòh chin-miâ thian-chú mā ài tñg-oat, khó-kiàn Taiōan bô sím-mih tâi-chì bôe kái-koat. Ú lán tōa-pó-ōan ê chi-ōan, A-Píⁿ-á chiah káⁿ tōa-siaⁿ hoah chhut Tiong-kok Taiōan bô-kâng chèng-kōan. Mâ in-üi lán tōa-pó-ōan ê phih-kok, chiah ióng-kám kóng chhut Taiōan Tiong-kok chit-pêng chit-kok.

■ Í-kun: Hó-ka-chài, thiⁿ-kong thiàⁿ gōng-lâng, pô-pì Taiōan chhut chin-chú, Tân--ka chhut hâu-chú, hō lán hiáng-siū

chū-iû kap bîn-chú, hō i kè-siòk chē-tīn
Chóng-thóng-hú, Tâi-ōan bān-sòe
kú-kú-kú.

■ Sit-chāi bô m̄-tiòh, chāi-iá piàⁿ-miā teh
liân-háp, khó-sioh thian-tē bōe phòe-háp,
sî-iah, ūn-iah, miā-iah, hui ngó chi
put-lêng-iah, Thiⁿ-kong ū bák-chiu m̄-kiaⁿ
tō-kún-á ké hô-liu. Lâng kóng chiāh tiòh iòh,
chheⁿ-chháu chit-hiòh, chiāh m̄-tiòh iòh,
jîn-sim chit chiòh. Lán chit-kòn
tōa-pó-ōan, pór kut-chhóe kò sin-thé,
sūn-sòa kò ke-hóe, chu-ióng bák-chiu bōe
hat-chhiùⁿ ka-chhiù, ióng-kiāⁿ m̄-kiaⁿ
chhèng, chheng-koāⁿ jūn-âu bōe giàn-thâu,
phòe-hu iù-níng lâng iân-tâu, kiān ūi pór sim
kò pak-tâng, chhùi-chih kam-tiⁿ bián chiāh
thñg. Hō lín khang-khòe ū-lát piàⁿ châ-chhī,
chhù-lái tōa-sè hó io-chhī, lâu-lâng chiāh
liáu óah pah-jī, gín-á chiāh liáu bōe
lâu-phīⁿ, siáu-liân..ê chiāh liáu bōe
phòa-pīⁿ, pór-chèng chiāh liáu bōe hâu-siâu,
chin-chiàⁿ sī chiāh òe tiòh, khah iâⁿ káu-táu
oāⁿ chit-chiòh.

■ Î-kun: Sím-mih! Káu-hūn-á chhut
sōan-chiòh, góa taⁿ Tâi-kah chhut
chháu-chhiòh neh? Chhin-ài ê sī-tōa, lán
nā sin-khó pīⁿ-thiàⁿ m̄-thang kholoh, tú-tiòh
lâu-lâng gín-á ài thiàⁿ-sioh, bô chîⁿ lâi
chhöe góa chioh, bián tam-pó bián lî-sek.

■ Ná ū chiah-nih hó-khang, m̄-bián
saⁿ-kang, lán tau tiòh ài thiäh mñg-thang.
Bô iàu-kín, kin-á-jit beh lâi kap kok-üi
pêng-iú sio kau-pôe, bé móa 500 khø sàng
chit-liáp ke-kui-á, tñg-khì phiän gín-á-pó.
Chhiau-kòe 1000 khø, koh sàng lí chin-chu
phòah-liân, théh tñg-khì sàng súi-bó. Lí
chit-ê lâng bé, góan kui-ke kâ lín kò kah
hó-sè liu-liu, m̄-kóan lí sī m̄-sī hó-giäh sàñ,
hiän bé hiän thàn, bô bé òe òan-thàn. Kín lâi
oh! Kín lâi bé siöng kái chán siöng kái hó ê
bó-gí tōa-pó-ōan, hō lí kò kin-gôan, sóan
tiòh lip-hoat úi-gôan, kiáⁿ-sun it-tít thôan,

lâng lâng tiòng chiöng-gôan. Chiäh
kiän-khong koh bōe tiòng-hong, keng-êng
sû-giáp bān-sû-thong, pô-chèng tōa
sêng-kong.

■ Î-kun: Chòe-äu chit-tiám ài kâ
hiong-chhin sī-tōa théh-chhéⁿ..ê, chiū sī
chò-lâng ài ti-chiok, chhin-chiâⁿ pêng-iú
tiâⁿ chiap-chhiok, seng-óah m̄-bián siuⁿ
giâm-siok, sam-put-gō-sî phah bâ-chhiok,
jîn-seng hái-hái kái sim-sek, nâ-bô, chiäh
kàu lâu-khok-khok, thâu-khak òe sioh-tò
sioh-tò. Tiäm chia mā chiok-hok tâk-ê
pêng-an khòai-lòk tōa hù-kùi, thiⁿ-kong
chiàu sù-kùi, A-Píⁿ-á hō lán bān-gō chò
só-hùi, góan éng-óan bōe hóan-tùi, koh òe
kâ i o-ló o-ló neh! To-siā! ló-lát!
A-lí-ga-töh !A-lí-ga-töh !

Hō Gû Tak--tiòh

Ng Bûn-chiong

Góan chhù sī chò-sit..ê, chò-sit gín-á
tùi 3, 4 hòe khí chiū ài chò khang-khòe. Góa
ê tē-it hâng khang-khòe sī phiän sió-tî, koh
kòe sī chhī-gû. Gín-á pêng-iú chò-hóe m̄-sī
teh pí-phêng, tiòh sī teh sñg, teh pûn
ke-kui-á, teh i chu-á, teh phiák chhiü-leng,
teh pò khø-á, lóng sī chiok hó sñg..ê. Góa
tiâⁿ-tiâⁿ kap gín-á-phöaⁿ chò-hóe tî
chit-tiâu kam-chià-hñg sió-lõ-á (tâi-iok 9
chhioh khoah) chhī-gû, chò-hóe phiák
chhiü-leng.

Ü chit-pái lûn tiòh góa phiák, góa ū
phiák tiòh gín-á-phöaⁿ ê chhiü-leng, m̄-koh
góa ê chhiü-leng sòa phùn-khì kàu góa chhī
ê gû-á thâu-chêng. Góa siuⁿ beh khì kholoh
hit-tiâu chhiü-leng, chiū tùi góa chhī ê gû-á
ê áu-piah, cháu hiòng gû-á ê thâu-chêng
kòe.

Tût-jiän-kan góa sòa poe chiüⁿ
pöaⁿ-khong-tiong, tî khong-tiong péng